

Щоденний огляд

Війна РФ проти України: енергетичний вимір

(станом на 12:00 21 лютого)

#StopRussianAggression
#StandWithUkraine

Резюме

- За інформацією “Енергоатома”, окупанти розмістили у бомбосховищі Запорізької АЕС понад 600 військових, облаштували кулеметну позицію на покрівлі енергоблоку №5, розмістили блокпости, продовжують зводити укріплення й інші військові споруди навколо енергоблоків станції та сухого сховища відпрацьованого ядерного палива. Українському персоналу та представникам МАГАТЕ відмовлено у доступі до сховища.
- Тим часом, запланована ротація трьох експертів МАГАТЕ на ЗАЕС відкладається уже більше двох тижнів. МЗС України повідомляло, що РФ блокує будь-які спроби ротації.
- За інформацією "Укренерго", 21 лютого дефіцит потужності в енергосистемі відсутній і не прогнозується. Внаслідок несприятливих погодних умов мають місце пошкодження розподільчих мереж та порушення електропостачання у низці областей. В місті Одеса та Одеському районі залишаються мережеві обмеження через пошкодження обладнання на підстанціях.
- У день візиту Президента США Джоозефа Байдена до Києва, Державний секретар США Ентоні Блінкен розпорядився виділити 10 млн дол. допомоги Україні для відновлення енергетичної системи.
- Проєкт побудови Westinghouse енергоблоків на українських АЕС знаходиться у стадії реалізації - міністр енергетики Герман Галущенко. За його словами, Westinghouse розпочала роботу над виготовленням двох блоків.

- Також, зі слів Галущенко, до наступної зими на Харківщині збільшать виробництво електроенергії за рахунок розвитку газотурбінної чи газопоршневої генерації. Одна газотурбінна станція на 22-50 МВт може в разі ракетної атаки заживити об'єкти критичної інфраструктури.
- Директор ПАТ “Укрнафта” та ПАТ “Укртатнафта” Сергій Корецький повідомив про поступове повернення боргів за сплатою акцизу та ПДВ. Водночас, із попередніх періодів зафіксована значна недостача нафти і нафтопродуктів на сотні тисяч тонн. Виявлена і безнадійна дебіторська заборгованість за нафтопродукти у розмірі 20 млрд грн.
- Також “Укрнафта” хоче запропонувати новий підхід до нарахування та сплати ренти за користування надрами (за аналогією до умов сплати ренти за видобування газу). Крім того, в компанії ведуть переговори про експорт нафти або постачання за давальницькою схемою, планують в 2023 році здійснити буріння 3 свердловин та здійснити підготовчі роботи для буріння ще 8, провести аудит видобувних активів.
- Голова правління “Нафтогазу” Олексій Чернишов зазначив, що внаслідок війни група втратила активів на 1 млрд дол., найбільша із втрат - Шебелинський газопереробний завод та його резервуарний парк. Він також очікує, що видобуток природного газу в Україні в 2023 році буде на рівні 19 млрд куб. м.
- Понад півроку у Верховній Раді не виносять на голосування проєкт постанови про застосування секторальних економічних санкцій проти росії - аналітики Trap Aggressor (проєкт StateWatch).

Атаки

Населені пункти на прифронтових територіях продовжують страждати від ворожого вогню. За інформацією військових адміністрацій, 20 лютого у [Запорізькій області](#) ворог атакував селище Степногірськ, в результаті чого знеструмлено житловий район. На [Донеччині](#) місто Часів Яр зазнало обстрілів з реактивних систем залпового вогню, пошкоджено котельню. 20 та 21 лютого окупанти обстріляли енергетичну інфраструктуру на [Херсонщині](#), що призвело до знеструмлень населених пунктів.

Ядерна безпека

“Енергоатом” [повідомив](#), що окупанти розмістили у бомбосховищі Запорізької АЕС понад 600 мобілізованих і курсантів з рф. Окрім цього, на покрівлі п'ятого енергоблоку вони облаштували кулеметну позицію, а також розмістили блокпости біля всіх входів на чисті естакади, через які персонал потрапляє безпосередньо до енергоблоків. Також військові рф продовжують зводити укріплення та будувати військові споруди навколо енергоблоків станції та сухого сховища відпрацьованого ядерного палива (ССВЯП). Українському персоналу та представникам МАГАТЕ відмовлено у доступі до сховища.

Окупанти подовжили до 1 квітня термін [підписання](#) контрактів із фейковим “оператором” Запорізької АЕС, афілійованим із “Росатомом”, через відмову українського персоналу підписувати ці папери.

Генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі [закликав](#) до конструктивних зусиль усіх залучених сторін для сприяння ротації експертів організації на ЗАЕС. Запланована ротація трьох експертів МАГАТЕ відкладається уже більше двох тижнів, натомість команда, що має їх замінити, уже знаходиться на підконтрольній Україні території. Нагадаємо, що МЗС України повідомляло, що РФ блокує будь-які спроби ротації експертів МАГАТЕ.

Гроссі також повідомив, що 19 лютого поблизу ЗАЕС пролунали звуки артилерійського обстрілу, а 18 лютого ракети, запущені РФ, летіли поблизу Південноукраїнської АЕС. Окрім цього, ракетні обстріли 18 лютого призвели до зниження потужності трьох діючих АЕС України, проте 19 лютого вони були відновлені. Гроссі наголосив, що МАГАТЕ докладає усіх зусиль, щоб зона безпеки навколо Запорізької АЕС була створена якомога швидше.

Сектор електроенергетики

Робота енергосистеми

За [інформацією](#) міністра енергетики Германа Галуценка, триває другий тиждень від моменту, коли виробництво електроенергії повністю забезпечує споживання. Більше того, українська енергосистема здатна генерувати більше, ніж споживає. В частині областей, зокрема де є деокуповані райони, досі є мережеві обмеження та застосовуються обмеження електропостачання. [21 лютого](#) генерація повністю забезпечує потреби споживачів, маючи достатній резерв потужності для зростаючого попиту.

За [інформацією](#) "Укренерго", 21 лютого обсяг споживання електроенергії на рівні попереднього дня, дефіцит потужності в енергосистемі відсутній і наразі не прогнозується. В роботі усі види електростанцій, які працюють згідно з командами диспетчера "Укренерго". Імпорт електроенергії незначний і суттєво зменшується завдяки стабілізації електропостачання.

Через відсутність дефіциту в системі, ліміти споживання до областей не доводились. Заміри фактичного споживання проводяться відповідно до графіка у Київській, Івано-Франківській та Тернопільській областях. Внаслідок несприятливих погодних умов мають місце пошкодження розподільчих мереж та порушення електропостачання споживачів у низці областей. В місті Одеса та Одеському районі залишаються мережеві обмеження через пошкодження обладнання на підстанціях "Укренерго", що призводить до необхідності застосування графіків погодинних відключень.

За [даними](#) ENTSO-E, 21 лютого Україна здійснювала незначний комерційний імпорт електроенергії зі Словаччини (9-11 МВт) та Молдови (15-29 МВт) (для різних годин впродовж доби). Доступ до пропускної спроможності за напрямком "Словаччина-Україна" (600 МВт) [викупили](#) п'ять компаній загальним обсягом 365-368 МВт: "Д.Трейдінг" (350 МВт), "ЕКУ" (9 МВт), "Августа" (6 МВт), "Артлекс-Груп" (2 МВт) та "Ю.Комодітіз" (1 МВт). За відсутності значної конкуренції, гранична ціна доступу була "нульовою". Доступ за напрямком "Молдова-Україна" рівним графіком викупила "Д.Трейдінг" (120 МВт); гранична ціна – "нульова". Доступ за іншими напрямками не пропонувався. При цьому, цінові індекси Base РДН країн Східної Європи (Польщі, Словаччини, Румунії та Угорщини) в 1,6-1,7 рази [перевищували](#) аналогічний показник України.

Припинення та відновлення постачання

За [інформацією](#) Міненерго, за останню добу сильними поривами вітру пошкоджено лінії електропередачі в центральних та західних регіонах країни, найбільше - на Хмельниччині.

Масштабні припинення електропостачання та активні відновлювальні роботи мали місце:

- у **Харківській області**, за [даними](#) ОВА, на деокупованих територіях відновлено постачання електроенергії для понад 115 000 абонентів, знеструмленими залишаються ще 35 000 споживачів, зокрема і на тимчасово окупованих територіях (29 населених пунктів, або <2% території Харківщини). Крім того, понад 8 000 км ліній електропередачі знаходяться на замінованих територіях, тому швидкість відновлення залежить від темпів розмінування. Також в регіоні тривають укріплення об'єктів критичної інфраструктури захисними спорудами. Міністр енергетики Герман Галущенко [заявив](#), що на Харківщині збільшать виробництво електроенергії за рахунок розвитку газотурбінної генерації вже до наступного опалювального сезону;
- у **Дніпропетровській області**, за [повідомленням](#) місцевого ОСР, 21 лютого обмеження споживання відсутні. Однак, мережі "Укренерго" пошкоджені через обстріли, аби запобігти перевантаженню можливі обмеження електропостачання в окремих вузлах. Протягом [13-19 лютого](#) аварійно-відновлювальні бригади повернули електропостачання для 2 500 домогосподарств у 8 населених пунктах, що були знеструмлені через ворожі обстріли;
- у **Запорізькій області**, за [даними](#) місцевого ОСР, станом на 07:00 21 лютого без електропостачання залишались 24 197 споживачів у 72 населених пунктах (за винятком тимчасово непідконтрольної території). Протягом доби фахівці відновили постачання для 2 951 домогосподарства у місті Запоріжжя, 1 206 - у Запорізькому та 192 - в Оріхівському районах, що були знеструмлені через технологічні порушення та ворожі обстріли. На ранок у Запоріжжі мали місце 5 одиничних відключень;
- у **Херсонській області**, за [даними](#) ОВА, станом на 19 лютого для відновлення електропостачання працювали 7 бригад (36 спеціалістів та 7 одиниць техніки). Фахівці виконували роботи на пошкоджених лініях, що живлять місто Херсон, села та селища Осокорівка, Любимівка, Миролубівка та Кізомис. [20 лютого](#) енергетикам вдалося відновити живлення та під'єднати до мережі усіх наявних абонентів у деокупованому селі Костирка Високопільської громади. Загалом електроенергією забезпечено 100 із 228 населених пунктів на звільненій території Херсонщини. 20 та 21 лютого ворог [обстріляв](#) енергетичну інфраструктуру регіону, через пошкодження ЛЕП живлення відсутнє у 804 абонентів у селі Кізомис, селищах Велетенське та Гончарне Білозерської громади. Також, через нічний обстріл у селищі Зимівник від'єднано від напруги 538 точок обліку;
- в **Одеській області**, за [інформацією](#) ДТЕК, 21 лютого "Укренерго" не надавав обмежень споживання електроенергії, що дозволяє не проводити відключень. Однак, через мережеві обмеження в Одесі та Одеському районі можливі відключення за графіком. Також, як [повідомив](#) місцевий ОСР, вдень 21 лютого сталося аварійне відключення високовольтної лінії, що живить Київський та Приморський райони Одеси. На час аварійно-відновлювальних робіт навантаження перерозподілене на лінію, яку енергетики

відремонтували на вихідних, тому подача електроенергії відбувається за графіком стабілізаційних відключень;

- у **Миколаївській області**, за [інформацією](#) ОВА, станом на 21 лютого частково або повністю пошкоджено 1 007 об'єктів електропостачання (+1 протягом доби), без електроенергії залишались 7 населених пунктів Баштанського та Миколаївського районів;
- у **Донецькій області**, за [даними](#) місцевого ОСР, протягом 13-19 лютого спеціалісти виконали ремонт постраждалого від обстрілів обладнання та відновили електропостачання для 51 595 домогосподарств у 113 населених пунктах. Через постійні обстріли без електроенергії залишалися 116 населених пунктів, де фахівці не мали доступу до проведення робіт;
- у **Хмельницькій області**, за [повідомленням](#) Міненерго, негода та сильні пориви вітру спричинили обриви проводів повітряних ліній електропередачі, що призвело до знеструмлення близько 18 000 споживачів. Енергетики активно працюють і до кінця дня планують відновити постачання;
- у **Київській області**, за [інформацією](#) місцевого ОСР, 21 лютого "Укренерго" проводитиме заміри потужності споживання електроенергії, через що стабілізаційні та екстрені відключення не застосовуватимуться. Однак, внаслідок пошкодження мереж "Укренерго" в частині Бучанського, Фастівського та Обухівського районів можливі відключення за графіком;
- у **місті Київ**, за [даними](#) місцевого ОСР, 21 лютого ліміти електроспоживання відсутні, однак у разі перевантаження мереж можливі відключення в окремих районах;
- оперативна зведена інформація стосовно електропостачання у **Луганській області** була відсутня на час підготовки огляду.

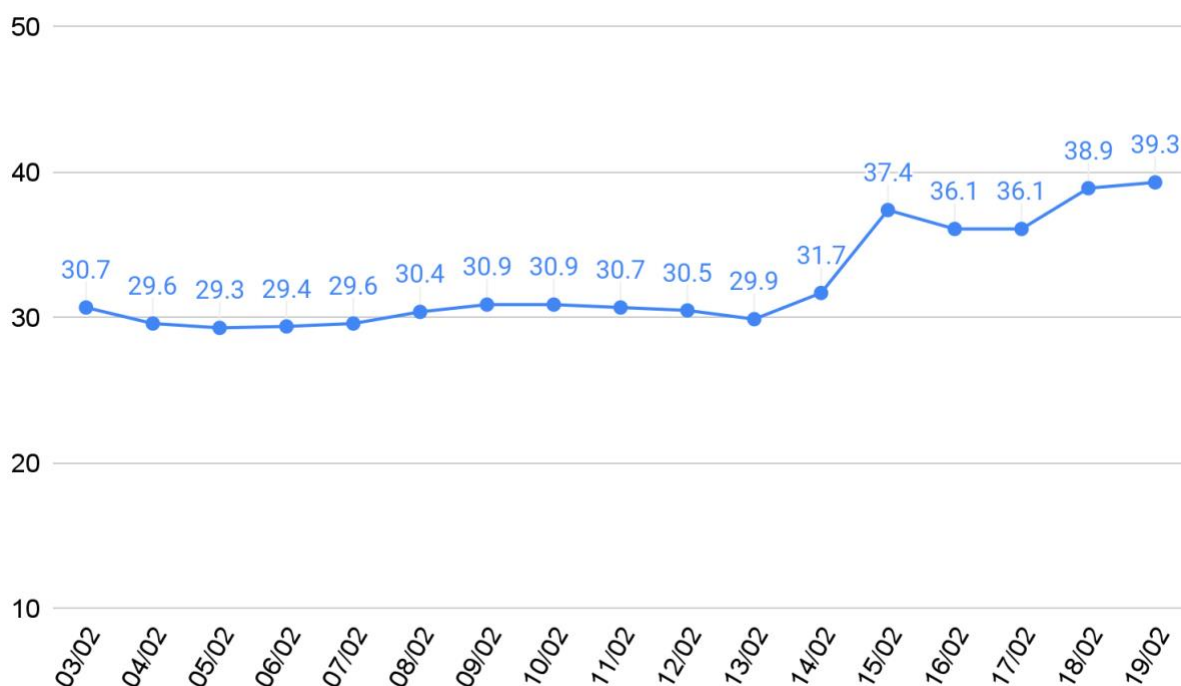
Нафтогазовий сектор

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 19 лютого становив 39,3 млн куб. м на добу (+0,4 млн куб. м до попередньої доби), тобто лише 36% від обсягів, передбачених контрактом із "Газпромом" (109 млн куб. м на добу). Транзитні потоки через точку з'єднання "Сохранівка" не відбувалися.

Фізичний імпорт з країн ЄС у звітну добу становив 12,5 млн куб. м та здійснювався через точку з'єднання з Угорщиною "Берегдароц" (ВТЗ Берег) обсягом 5,2 млн куб. м, через точку з'єднання з Польщею "Германовичі" (ВТЗ Україна-Польща) обсягом 1,8 млн куб. м, через точку з'єднання зі Словаччиною "Будінце" обсягом 4,6 млн куб. м. та через точку з'єднання з Молдовою (Каушани) обсягом 0,9 млн куб. м. На виході з ГТС, окрім транзиту, транспортування газу 19 лютого не здійснювалось.

Транзит російського газу через територію України, млн куб. м

Джерело: "ОГТСУ"

Функціонування ринку природного газу

Голова правління НАК "Нафтогаз України" Олексій Чернишов в [інтерв'ю](#) ЗМІ зазначив, що очікує, що видобуток природного газу в Україні в 2023 році буде на рівні 19 млрд куб. м. Втрати активів групою "Нафтогаз" внаслідок війни Чернишов оцінює 1 млрд дол., найбільша із втрат - Шебелинський газопереробний завод та його резервуарний парк. Щодо передачі групі в управління 26 операторів ГРМ, він очікує, що активи будуть інтегровані в "Нафтогаз" вже цього року.

Функціонування ринку нафти і нафтопродуктів

Директор ПАТ "Укрнафта" та ПАТ "Укртатнафта" Сергій Корецький в інтерв'ю ЗМІ [розповів](#) про поточні проблеми та плани компаній на майбутнє. Зокрема, посадовець повідомив про поступове повернення заборгованостей "Укртатнафти" та "Укрнафти" за сплатою акцизу та ПДВ. Так, 13 лютого було повністю погашено 566 млн грн боргу "Укртатнафти" за акцизом, також залишається 2 млрд боргів за ПДВ. Сукупна податкова заборгованість "Укрнафти" станом на грудень становить 4,58 млрд грн, з яких сплачено вже 1,53 млрд грн.

Водночас, з попередніх періодів зафіксована значна недостача як нафти, так і нафтопродуктів на сотні тисяч тонн. Серед причин - передача нафтопродуктів на перепродаж третій компанії, коли за документами передані нафтопродукти не перепродані, проте і конкретно їх місце розташування невідоме. Виявлена і безнадійна дебіторська заборгованість за нафтопродукти у розмірі 20 млрд грн. Корецький зауважив, що за підсумками 2022 року "Укрнафта" буде збитковою. Тим часом, аудит "Укрнафти" та "Укртатнафти" ще не завершений, перевірка Державної аудиторської служби триває.

Також “Укрнафта” хоче запропонувати новий підхід до нарахування та сплати ренти за користування надрами таким чином, щоб вона стягувалась вже за фактом продажу вуглеводню, а не його видобутку. Очевидно, це рішення пропонується Корецьким за аналогією до умов сплати ренти за видобування природного газу (на період дії воєнного стану). Крім того, в компанії ведуть переговори про експорт нафти або постачання за давальницькою схемою. Зокрема, для поставок слід вирішити певні технічні моменти в частині транспортування ресурсу в суміші з транзитною російською нафтою. Для “Укрнафти” більш вигідним є постачання за толінговою схемою, проте переробники зацікавлені просто в експорті нафти для подальшого перепродажу на преміальному ринку ЄС.

Корецький також повідомив, що в 2022 році видобуток “Укрнафти” скоротився на 8,6% (до близько 1,37 млн тонн). В поточному році компанія планує здійснити буріння 3 свердловин та здійснити підготовчі роботи для буріння ще 8 в наступному. Зараз компанія проводить аудит видобувних активів і вивчає можливості інтенсифікації та нарощування видобутку. Щодо бізнесу АЗС “Укрнафти” Корецький зазначив, що компанія здійснює закупівлю парку бензовозів для постачання ресурсу на заправні станції. Минулий менеджмент прийняв свідоме рішення закрити потребу в бензовозах за рахунок підрядників.

Припинення та відновлення постачання

Міненерго не оновлювало інформацію про відновлення постачання та про кількість споживачів без газу станом на 20 лютого.

Найбільш складна ситуація з газопостачанням спостерігалася у **Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Херсонській, Миколаївській, Харківській та Чернігівській областях**.

В **Донецькій області** у місті Краматорськ [завершується](#) відновлення постачання газу до багатоквартирних будинків, місцевим оператором ГРМ оброблено 161 заявка клієнтів. У місті Лиман 187 приватних будинків знову мають доступ до “блакитного палива”. Минулого тижня продовжувались відновлювані роботи в селах Олександрополе, Зоря, Яблунівка та Довга Балка. Протягом тижня через обстріли на території області було виявлено та усунуто 21 витік газу. Загалом від початку відновлювальних робіт місцевий оператор ГРМ підключив вже 223 218 побутових абонентів.

В **Херсонській області** через масовану атаку окупантів днями було значно [пошкоджено](#) підземний газопровід, який подає газ до кількох населених пунктів Білозерського напрямку. Місцевий оператор ГРМ провів підземні ремонтні роботи, функціонування газопроводу повністю відновлено.

У **Миколаївській області**, за даними ОВА станом на 21 лютого, всього за час війни було пошкоджено 1 147 об'єктів газової інфраструктури (без змін у порівнянні із 20 лютого), внаслідок чого без газопостачання [залишалось](#) 5 328 споживачів (+198).

У **Дніпропетровській області** місцевий оператор ГРМ [відновлював](#) постачання в приватному секторі міста Павлоград, який постраждав від атаки окупантів.

Інформація про ситуацію з газопостачанням у решті проблемних областей була відсутня на момент підготовки огляду.

Контрзаходи українських компаній та державних органів

Президент України Володимир Зеленський під час спільної з Президентом США Джоозефом Байденом пресконференції [заявив](#), що Україна наполягатиме на необхідності створення спеціального трибуналу для притягнення до відповідальності російських злочинців. За його словами, Україна та США мають спільний погляд на зміст багатьох пунктів "формули миру", її безпекові елементи, завдання відновити повну силу статуту ООН і захистити міжнародний порядок, заснований на правилах. Зеленський [висловив](#) сподівання, що Сполучені Штати долучаться до впровадження "формули миру" та відзначив, що саме зараз і саме в Україні вирішується доля міжнародного порядку, заснованого на правилах.

У день візиту Джоозефа Байдена до Києва, Державний секретар США Ентоні Блінкен [розпорядився](#) виділити 10 млн дол. допомоги Україні для відновлення енергетичної системи, що потерпає від обстрілів росії. Він підкреслив, що США "продовжують згуртовувати світ на підтримку України" і схвалюють рішення понад 50 країн "об'єднатися на знак солідарності з Україною, яка захищає свій суверенітет і територіальну цілісність".

Уряд сподівається домовитися з МВФ про започаткування нової багаторічної програми обсягом понад 15 млрд дол., [заявив](#) прем'єрміністр Денис Шмигаль за підсумками зустрічі з директоркою-розпорядницею МВФ Крісталіною Георгієвою. Планується, що програма складатиметься з двох частин: негайна фінансова підтримка та підтримка структурних реформ, що сприятимуть відновленню.

Проект побудови енергоблоків на українських атомних станціях американською компанією Westinghouse є стратегічною перспективою та знаходиться у стадії реалізації, [заявив](#) міністр енергетики Герман Галущенко. За його словами, Westinghouse розпочала роботу над виготовленням двох блоків, при цьому зведення одного блока займає до 5 років. Мірою готовності нових блоків Міненерго планує виводити з експлуатації реактори на старих російських технологіях.

Водночас, зі [слів](#) Галущенко, до наступного опалювального сезону на Харківщині збільшать виробництво електроенергії за рахунок розвитку газотурбінної чи газопоршневої генерації. Він зазначив, що одна газотурбінна станція потужністю 22-50 МВт може в разі ракетної атаки заживити об'єкти критичної інфраструктури. Серед [завдань](#) - також збільшення власного видобутку природного газу. Голова Харківської ОВА Олег Синєгубов повідомив, що в області триває облаштування енергетичних об'єктів захисними спорудами, оскільки вони показали свою ефективність під час останніх ракетних атак рф.

НКРЕКП [анонсувала](#) включення до порядку денного засідання 10 березня внесення змін до деяких постанов, яке передбачатиме подальше підвищення тарифів на послуги з розподілу електричної енергії із 1 квітня та з 1 липня 2023 року (із застосуванням стимулюючого регулювання та за методологією "витрати+").

Міністерство цифрової трансформації [повідомило](#) про запуск проекту ЄС "Цифрова трансформація для України" (DT4UA) на 17,4 млн євро. Зазначається, що ЄС визначив чотири напрями, на які спрямоване фінансування:

- розвиток цифрових послуг та застосунку "Дія";
- вдосконалення обміну даними між реєстрами та держустановами;
- розвиток інфраструктури електронної ідентифікації відповідно до регламенту eIDAS;

- розвиток системи електронного управління, що дозволить прозоро розглядати кримінальні справи.

Команда Мінцифри впроваджуватиме проєкт разом з європейськими партнерами з Естонської академії електронного управління.

Група аналітиків Trap Aggressor (проєкт StateWatch) [з'ясувала](#), що понад півроку у Верховній Раді не виносять на голосування поданий Президентом на початку серпня 2022 року проєкт постанови про застосування секторальних економічних санкцій проти росії. Аналітики вважають, що затягування з ухваленням секторальних санкцій підриває засади санкційної політики проти країни-агресора та створює ризики для територіальної цілісності, а також сфер публічних закупівель, приватизації держмайна, користування надрами, націоналізації російських активів в Україні тощо.

Бюро економічної безпеки та Рада національної безпеки і оборони [підписали](#) Меморандум про співробітництво для обміну інформацією, що спрямована на удосконалення санкційної політики в Україні. Зокрема передбачається проведення спільних досліджень, обмін інформацією, створення спільних робочих груп та консультаційних експертних об'єднань.

Джерела:

Звіт підготовлено на основі зібраних, ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних періоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних підприємств. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та офіційних сторінок у соцмережах, в окремих випадках – також відповідних повідомлень у ЗМІ.

З питань підписки, коментарів та інших питань, будь ласка, звертайтеся за електронною адресою author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ ЕНЕРГОСЕКТОР УКРАЇНИ

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення енергопостачання постраждалих від війни регіонів. У списку затребуваного обладнання – понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства \(energy-community.org\)](#)

ПІДТРИМАТИ АРМІЮ УКРАЇНИ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, скористайтеся [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).